

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Gulczyńska
Sędziowie:	SSA Karol Ratajczak SA Bogdan Wysocki (spr.)
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Gospodarstwo (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.**

przeciwko **(...) & (...)** z siedzibą w L. (Niemcy), **(...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w Ł.**

o zwolnienie spod zabezpieczenia

na skutek apelacji pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w likwidacji z siedzibą w Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 27 stycznia 2014 r., sygn. akt IX GC 68/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) oddala powództwo;

b) zasądza od powódki na rzecz pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w Ł. kwotę 3.617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w Ł. kwotę 2.700 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

3. nakazuje ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) kwotę 7.000 zł tytułem brakującej opłaty od apelacji.

K. Ratajczak M. Gulczyńska B. Wysocki

UZASADNIENIE

Powód Gospodarstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. skierowanym przeciwko **pozwany: 1) (...) & (...) z siedzibą w L. (Niemcy), 2) (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w Ł.** wniósł o orzeczenie zwolnienia spod zabezpieczenia ruchomości w postaci m. koparki (...) 121-3a, rok produkcji 2010, zajętej w dniu 20 listopada 2012 r. w postępowaniu zabezpieczającym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald w P. M. R. u pozwanego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w Ł. w sprawie sygn. akt KM 1930/12. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego ad. 1 na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz każdego z nich kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu orzekł zwolnienie spod zabezpieczenia ruchomości w postaci m. koparki (...) (...), rok produkcji 2010, zajętej w dniu 20 listopada 2012 r. w postępowaniu zabezpieczającym, prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald w P. M. R. wobec pozwanego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w Ł., w sprawie sygn. akt KM 1930/12 (pkt 1), kosztami postępowania obciążył pozwanych ad. 1 i ad. 2 i z tego tytułu zasądził od pozwanych ad. 1 i ad. 2 solidarnie na rzecz powoda kwotę 10.992,87 zł (pkt 2).

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Prezes zarządu powoda Gospodarstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. J. D. przejeżdżając obwodnicą koło K., zauważył maszyny w postaci koparek, które stały na terenie firmy pozwanego ad. 2. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) z siedzibą w Ł. (wówczas pozwany występował pod firmą (...) Spółka z o.o.). Zainteresowany kupnem przedmiotowych maszyn J. D. podjął rozmowę z przedstawicielką pozwanego ad. 2), która zaoferowała, że przyjedzie wraz szefem firmy pozwanego ad. 2) C. G. do siedziby powoda w celu dobrania do jego potrzeb odpowiednich urządzeń. Przed podpisaniem ostatecznej umowy z dnia 02 listopada 2010 r. reprezentujący powoda prezes zarządu J. D. i umocowani do tego przedstawiciele pozwanego ad. 2 prowadzili negocjacje i zawierali przed jej podpisaniem tzw. porozumienia ramowe. Tekst ostatecznej ww. umowy został sporządzony przez A. S. (1) z pozwanej firmy (pozwanego ad. 2) w oparciu o wytyczne C. G., przede wszystkim co do ustalenia poszczególnych cen dotyczących jednostkowych towarów w postaci koparek.

Gdy zasadnicze kwestie dotyczące sformułowania ostatecznej umowy z dnia 02 listopada 2010r. (przede wszystkim dotyczące wzajemnych rozliczeń stron), zostały omówione przez upoważnionych do tego przedstawicieli powoda i pozwanego ad. 2, jesienią 2010r. D. D., zatrudniony w spółce powoda jako dyrektor marketingu, spotkał się w siedzibie pozwanego ad. 2 z A. S. (2), która była przedstawicielem pozwanego ad. 2, w celu ustalenia terminu przywiezienia maszyn i kolejności ich dostarczania powodowi. D. D. posiadał w imieniu powoda stosowne upoważnienie, na podstawie którego mógł dokonać ww. ustaleń (jedynie w tym zakresie), z przedstawicielką strony przeciwnej.

W dniu 2 listopada 2010 r. powód z pozwanym ad. 2, działającym wówczas pod firmą (...) sp. z o.o., zawarł umowę sprzedaży, której przedmiotem opisanym w § 1 ust. 1 były trzy maszyny:

- koparka kołowa (...) 190 W z ramieniem hydraulicznym i osprzętem,
- koparka gąsienicowa (...) 255 (...) wraz z osprzętem,
- koparka (...) (...), rok produkcji 2010.

W § 1 ust. 2 umowy strony oświadczyły, że sprzedawca (pozwany ad. 2) wydaje, a kupujący (powód) nabywa przedmioty umowy, wskazane w § 1 ust. 1 umowy.

W dalszych zapisach umowy strony zawarły postanowienia odnośnie m.in. ceny sprzedaży i warunków zapłaty, terminu dostawy, opłat bankowych i innych obowiązków stron, a także gwarancji, rękojmi i dokumentacji technicznej.

W § 2 ww. umowy została wskazana cena sprzedaży: w ust 1 strony ustaliły, że cena sprzedaży przedmiotu umowy, o którym mowa w § 1 ust. 1 pkt 1 wynosi równowartość w PLN kwoty 136.230 Euro netto + 22% VAT, przeliczone na PLN po kursie sprzedaży EUR w banku (...) SA z dnia wystawienia faktury VAT; w ust. 2 strony ustaliły, że łączna cena sprzedaży przedmiotu umowy, o którym mowa w § 1 ust. 1 pkt 2 i 3 wynosi równowartość w PLN kwoty 184.770 Euro netto + 22% VAT, przeliczone na PLN po kursie sprzedaży EUR w banku (...) S.A. z dnia wystawienia faktury VAT; w ust. 3. ustalono, że wskazane powyżej ceny sprzedaży zostaną zapłacone według zasad opisanych w § 3 umowy; w ust. 4 ustalono, że ryzyko i koszty transportu oraz rozładunku przedmiotów umowy, będzie ponosił sprzedawca (powód).

W § 3 ww. umowy ustalone zostały warunki zapłaty ceny: w ust. 1 wskazano, że kupujący (powód) zobowiązuje się do zapłaty ceny sprzedaży przedmiotu umowy, o których mowa w § 1 niniejszej umowy w następujący sposób: w pkt 1 za przedmiot umowy wskazany w § 1 ust 1 pkt 1 w terminie do dnia 19 listopada 2010 r., kupujący (powód) dokona wpłaty na rachunek bankowy sprzedawcy (pozwanego ad. 2) kwoty 548.695 zł netto; w pkt 2 natomiast ustalono, że za przedmiot umowy wskazany w § 1 ust. 1 pkt 2 w terminie do dnia 20 grudnia 2011 r., kupujący (powód) dokona wpłaty na rachunek bankowy sprzedawcy (pozwanego ad. 2) kwoty 709.483 zł netto; w ust. 2. przyjęto, że do wskazanych powyżej cen zostanie naliczona obowiązująca stawka podatku VAT; w ust. 3 zaś ustalono, że kupujący (powód) dokona powyższych płatności na rachunek bankowy sprzedawcy (pozwanego ad. 2) w Banku (...) S A: (...); w ust. 4. za dzień zapłaty uznano dzień obciążenia rachunku bankowego kupującego (powoda).

W § 4 umowy strony ustaliły terminy dostawy: w ust. 1 wskazano, że odbiór techniczny przedmiotu umowy, o którym mowa w § 1 ust 1pkt 1 i 3, nastąpi w terminie 7 dni roboczych od dnia zapłaty przez kupującego (powoda) kwoty wskazanej w § 3 ust 1 pkt. 1; w ust. 2 wskazano, że odbiór techniczny przedmiotu umowy, o którym mowa w § 1 ust 1 pkt 2 nastąpi w terminie 7 dni roboczych od dnia zapłaty przez kupującego (powoda) kwoty wskazanej w § 3 ust 1 pkt 2; w ust. 3 zaś miejscem odbioru technicznego przedmiotu umowy wskazanego w § 1 ustalono miasto S., ul. (...), (...)-(...) T.; w ust. 4 dostawa przedmiotu umowy wskazanego w § 1 ust 1 pkt 1 i 3 została przewidziana w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania przez sprzedawcę (pozwanego ad. 2) zapłaty określonej w § 3 ust 1 pkt 1; w ust. 5 dostawa przedmiotu umowy wskazanego w § 1 ust 1 pkt 2 została ustalona w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania przez sprzedawcę (pozwanego ad. 2) zapłaty pełnej ceny za ww. przedmiot określonej w § 3 ust 1 pkt 2; w ust. 6 wskazano, że miejscem dostawy przedmiotu umowy wskazanego w § 1 ust 1, będzie siedziba kupującego (powoda).

W § 5 umowy zostały ustalone przez strony porozumienia opłaty bankowe. Zgodnie z tym uregulowaniem wszystkie opłaty bankowe powstałe po stronie kupującego (powoda) w związku z niniejszą umową ponosić miał kupujący (powód), a opłaty bankowe powstałe po stronie sprzedawcy ponosić miał pozwany ad. 2.

W § 6 umowy zostały przewidziane obowiązki stron: w ust. 1 sprzedawca (pozwany ad. 2) został obciążony obowiązkiem przekazania przedmiotu umowy wskazanego w § 1 niniejszej umowy kupującemu (powodowi) w terminach określonych w § 4. Po dostarczeniu w/w przedmiotów umowy do siedziby kupującego (powoda) miał zostać podpisany protokół wydania przez obie strony; w ust. 2 na kupującym (powodzie) został ustalony obowiązek dokonania badania przedmiotu umowy oraz wskazania ewentualnych wad i zastrzeżeń do stanu technicznego maszyny w trakcie wydania maszyny, potwierdzonego przez strony protokołem wydania; w ust. 3 w dniu dostarczenia i uruchomienia maszyny sprzedawca (pozwany ad. 2) został zobowiązany do przeprowadzenia szkolenia 2 osób wskazanych przez kupującego (powoda) z zakresu jej obsługi, eksploatacji i konserwacji; w ust. 4 strony zgodnie ustaliły, że wskazany w § 6 ust 5 i 6 sposób rozliczenia różnic powstałych pomiędzy zapłaconymi kwotami netto określonymi w § 3 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz kwotami wynikającymi z przeliczenia cen netto za przedmioty niniejszej umowy z waluty Euro na PLN zgodnie z § 2 ust 1 i 2; natomiast w ust. 5. przewidziano, że w przypadku, jeśli suma wpłaconych kwot netto wskazanych w § 3 będzie wyższa od cen netto wynikających z przeliczenia cen zgodnie z zasadami określonymi w § 2 niniejszej umowy, sprzedawca (pozwany ad. 2) zobowiązuje się do wydania towarów (np. młot hydrauliczny) lub świadczenia usług serwisowych do wysokości powstałej różnicy netto; w ust. 6 ustalono, że w przypadku, gdyby suma wpłaconych kwot netto wskazana w § 3 uiszczona na rachunek bankowy sprzedawcy

(pozwanego ad. 2) przez kupującego (powoda) będzie niższa od cen netto wynikających z przeliczenia cen zgodnie z zasadami określonymi w § 2 niniejszej umowy, kupujący (powód) zobowiązuje się do zapłaty na rzecz sprzedawcy (pozwanego ad. 2) powstałej kwoty różnicy w terminie 7 dni od daty otrzymania faktury VAT.

W § 8 niniejszego porozumienia zawartego pomiędzy stronami postępowania uregulowano przepisy dotyczące dokumentacji technicznej przedmiotu umowy, który miał zostać dostarczony kupującemu (powodowi) wraz z:

- instrukcją obsługi w języku polskim,
- książką części zamiennych w języku angielskim,
- książką gwarancyjną producenta wraz z tłumaczeniem na język polski.
- certyfikatem CE.

W § 7 umowy zawarte zostały uregulowania związane z gwarancją i rękojmią: w ust.1 strony zgodnie postanowiły, że uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne przedmiotów zostaną niniejszym wyłączone; w ust. 2 sprzedawca (pozwany ad. 2) udzielił kupującemu (powodowi) gwarancji jakości na przedmiot umowy, o którym mowa w § 1 ust 1 pkt 1 i 2 na okres 60 miesięcy licząc od dnia podpisania protokołu wydania ww. przedmiotu lub do limitu 8.000 mtg, w zależności od tego, który limit upłynie pierwszy. Warunki gwarancji jakości stanowiły Załącznik nr 4 i 5 do niniejszej umowy; w ust. 3 sprzedawca (pozwany ad. 2) udzielił kupującemu (powodowi) gwarancji jakości na osprzęt do przedmiotu umowy wskazanego w § 1 na okres 12 miesięcy, licząc od dnia wydania kupującemu (powodowi) osprzętu; w ust. 4 sprzedawca (pozwany ad. 2) udzielił kupującemu (powodowi) gwarancji jakości na przedmiot umowy, o którym mowa w § 1 ust 1 pkt 3 na okres 36 miesięcy licząc od dnia podpisania protokołu wydania ww. przedmiotu lub do limitu 5.000 mtg, w zależności od tego, który limit upłynie pierwszy. Warunki gwarancji jakości stanowiły Załącznik nr 6 do niniejszej umowy; w ust. 5 sprzedawca (pozwany ad. 2) zobowiązał się do wykonywania bezpłatnych napraw gwarancyjnych w okresie obowiązywania gwarancji jakości.

W § 9, 10 i 11 umowy ustalona została odpowiedzialność stron umowy, oświadczenia dodatkowe stron oraz postanowienia ogólne.

Zgodnie z uregulowaniami w/w umowy z dnia 02 listopada 2010 r., zawartej pomiędzy powodem a pozwanym ad. 2, w związku z brzmieniem § 4 umowy ustęp 4, dostawa przedmiotu umowy wskazanego w § 1 ust. 1 pkt 1 i 3 (czyli spornej koparki) miała nastąpić w terminie siedmiu dni roboczych od dnia otrzymania przez sprzedawcę zapłaty określonej w § 3 ust. 1 pkt 1 umowy, czyli kwoty 548.695 zł netto (669.407 zł 90 gr brutto) w terminie do dnia 19 listopada 2010 r.

Wobec uregulowanych rozliczeń wynikających z umowy, powód zapłacił pozwanemu ad. 2 dnia 02 listopada 2010r. kwotę 329.217 zł tytułem częściowej zapłaty za fakturę nr (...) oraz dnia 17 listopada 2010r. kwotę 340.190 zł 90 gr tytułem za fakturę nr (...). Łącznie zapłata wyniosła 669.407 zł 90 gr brutto.

Pozwany ad. 2 dostarczył do siedziby powoda koparkę (...)(...), rok produkcji 2010 i wydał ją powodowi na podstawie protokołu wydania maszyny z dnia 26 listopada 2010 r. wraz z dokumentem gwarancji i innymi dokumentami. Koparka znajduje się w posiadaniu powoda.

W dniu 21 grudnia 2011 r. pozwany ad. 2 wezwał stronę powodową do wykonania umowy w związku z nieuregulowaniem przez powoda kwoty 709.483,00 zł + VAT przewidzianej w § 1 ust. 1 pkt 2 umowy z 02 listopada 2010 r., dotyczącej koparki (...) 255 (...). Nadto monitorował w tym zakresie powoda także co do zakupionej przez niego koparki (...). W dniu 04 stycznia 2012 r. w związku z niezapłaceniem ww. kwoty, pozwany ad. 2 złożył oświadczenie o odstąpieniu od przedmiotowej umowy, kierując jednocześnie do powoda pismo dotyczące jego wezwania do wydania maszyn i zapłaty kary umownej.

W związku z nabyciem na podstawie umowy z dnia 02 listopada 2010 r. przez powoda maszyn w postaci koparek (...) 190 W i (...)(...) a toczyły się postępowania np. z Urzędu Skarbowego oraz Izby Skarbowej w K., które potwierdziły, że ww. urządzenia zostały zakupione przez stronę powodową zgodnie z przepisami.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald w P. M. R. na wniosek pozwanego ad. 1 (...) & (...) z siedzibą w Ł. (Niemcy) dokonał zajęcia na zabezpieczenie jego wierzytelności w kwocie 803.332,96 zł, przysługującej mu od pozwanego ad. 2 (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z siedzibą w Ł., przedmiotowej spornej koparki (...). W protokole zajęcia maszyny z dnia 20 listopada 2012 r. komornik wskazał jako właściciela maszyny pozwanego ad. 2, zaś powoda jako bezumownego użytkownika. Zajętą ruchomość w postaci m. koparki (...) komornik pozostawił we władaniu osoby, u której przedmiotowa ruchomość została zajęta. Wobec czego dozorcą ustanowiony został prezes Gospodarstwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. J. D..

W dniu 30 stycznia 2012r. B. D., w imieniu powodowej spółki odmówiła wydania maszyny, powołując się na rzekomą zapłatę ceny.

W aktach o sygn. KM 1920/12 znajduje się oprócz protokołu zajęcia ruchomości w postaci m. koparki (...) z datą 20 listopada 2012r. pismo komornika z 27 listopada 2012 r. oraz z.p.o., z którego wynika, że powód został zawiadomiony o zajęciu przez komornika spornej maszyny w dniu 03 grudnia 2012 r. Pozew w niniejszej sprawie został złożony 31 grudnia 2012 r., czyli w ustawowym terminie.

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle dokonanych ustaleń faktycznych żądanie powoda zasługiwało na uwzględnienie.

Niewątpliwie dnia 02 listopada 2010 r. powód z pozwanym ad. 2, działającym wówczas pod firmą (...) 2000, zawarł umowę sprzedaży, której przedmiotem opisanym w § 1 ust. 1 były trzy maszyny:

-koparka kołowa (...) 190 W z ramieniem hydraulicznym i osprzętem,

-koparka gąsienicowa (...) 255 (...) wraz z osprzętem,

-koparka (...)(...), rok produkcji 2010.

W § 1 ust. 2 umowy strony oświadczyły, że sprzedawca (pozwany ad. 2) wydaje, a kupujący (powód) nabywa przedmioty umowy, wskazane w § 1 ust. 1 umowy.

W dalszych zapisach umowy strony zawarły postanowienia odnośnie min. ceny sprzedaży i warunków zapłaty, terminu dostawy, opłat bankowych i innych obowiązków stron, a także gwarancji, rękojmi i dokumentacji technicznej.

Zgodnie z § 4 umowy ustęp 4 umowy, dostawa przedmiotu umowy wskazanego w § 1 ust. 1 pkt 1 i 3 (czyli spornej koparki) miała nastąpić w terminie siedmiu dni roboczych od dnia otrzymania przez sprzedawcę zapłaty określonej w § 3 ust. 1 pkt 1 umowy, czyli kwoty 548.695 zł netto (669.407,90 zł brutto) w terminie do dnia 19 listopada 2010 r.

Bezspornym w sprawie było, że w związku z rozliczeniami wynikającymi z umowy, powód zapłacił pozwanemu ad. 2 dnia 02 listopada 2010 r. kwotę 329.217 zł tytułem częściowej zapłaty za fakturę nr (...) oraz dnia 17 listopada 2010r. kwotę 340.190,90 zł tytułem za fakturę nr (...). Łącznie zapłata wyniosła 669.407,90 zł brutto.

Wątpliwości nie budziła także kwestia, że pozwany ad. 2 dostarczył do siedziby powoda koparkę (...)(...), rok produkcji 2010 i wydał ją powodowi na podstawie protokołu wydania maszyny z dnia 26 listopada 2010 r. wraz z dokumentem gwarancji i innymi dokumentami. Koparka znajduje się w posiadaniu powoda.

Niespornym było, że Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań-Grunwald w P. M. R. na wniosek pozwanego ad. 1, dokonał zajęcia na zabezpieczenie jego wierzytelności w kwocie 803.332,96 zł, przysługującej mu od pozwanego ad. 2 przedmiotowej koparki. W protokole zajęcia maszyny z dnia 20 listopada 2012 r. komornik wskazał jako właściciela maszyny pozwanego ad. 2, zaś powoda jako bezumownego użytkownika.

Sporną kwestią była natomiast okoliczność, czy powód stał się na mocy przedmiotowej umowy z dnia 02 listopada 2010 r. właścicielem m. koparki (...) (...).

Zgodnie z art. 841 § 1 k.p.c., osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Zgodnie z § 2 cytowanego przepisu, jeżeli dłużnik zaprzecza prawu powoda, należy oprócz wierzyciela pozwać również dłużnika. Zgodnie zaś z § 3, powództwo można wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych.

Powód wskazał warunki spełnił. Skoro pozwany ad. 2 jako dłużnik zaprzeczył prawu własności powoda, powód pozwał także wierzyciela w osobie pozwanego ad. 1. Powód złożył pozew 31 grudnia 2012 r., a o naruszeniu jego prawa dowiedział się z pisma komornika z dnia 27 listopada 2012 r., które otrzymał dnia 03 grudnia 2012 r. zatem z zachowaniem ustawowego miesięcznego terminu.

Powództwo ekscydencyjne (interwencyjne) służy innym celom niż powództwo opozycyjne, które umożliwia pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Stanowi ono sposób obrony osób trzecich, których prawa zostały naruszone mimo prowadzenia egzekucji zgodnie z przepisami. Obrona dłużnika w ramach powództwa interwencyjnego opiera się na zarzutach o charakterze merytorycznym i powinna znajdować podstawę w przepisach prawa materialnego. Naruszenie prawa chronionego w myśl art. 841 k.p.c. następuje z chwilą jego zajęcia.

W ocenie Sądu powód pozostaje właścicielem maszyny na podstawie umowy sprzedaży z dnia 02 listopada 2010 r., a oświadczenie pozwanego ad. 2 z dnia 04 stycznia 2012 r. o odstąpieniu od umowy sprzedaży okazało się bezskuteczne z uwagi na brak przesłanek z art. 491 § 1 k.c. Nie można uznać, że pozwany - działając na podstawie art. 491 § 1 k.c. - uprawniony był do odstąpienia od umowy sprzedaży koparki (...). Zgodnie z tym przepisem, jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Przesłanki te w niniejszej sprawie nie zostały spełnione. Pozwany co prawda wezwał powoda do spełnienia świadczenia, w tym celu określił mu termin oraz zagroził odstąpieniem od umowy, jednak w stosunku do koparki (...) działania te nie zostały podjęte i były bezskuteczne.

W okolicznościach niniejszej sprawy strony nie tylko zawarły przedmiotową umowę sprzedaży, ale także w zakresie przedmiotowej koparki (...) (...), rok produkcji 2010, umowa ta została wykonana przez obie strony. Powód zapłacił cenę, a pozwany maszynę wydał powodowi. Nie ma zatem wątpliwości, że powód nabył skutecznie prawo własności.

Jednocześnie pozwany nie miał podstaw prawnych do złożenia oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy na podstawie art. 491 § 1 k.c. Po pierwsze pozwany ad. 2 wezwaniem z dnia 21 grudnia 2011 r. objął tylko zapłatę ceny za koparkę (...) 255 (...) wraz z osprzętem, wobec czego oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 04 stycznia 2012 r. jest bezskuteczne w odniesieniu do umowy sprzedaży w zakresie koparki (...). Powód wykazał, że zapłacił cenę za tę ostatnią koparkę, a interpretacja umowy zaproponowana przez pozwanych ad. 1 i ad. 2 nie jest zgodna z prawidłową wykładnią umowy i jej literalnym brzmieniem.

Nie można zgodzić się z twierdzeniami pozwanego ad. 1., a przede wszystkim pozwanego ad. 2, który zaprzeczył twierdzeniu powoda, by m. koparka (...) (...) była jego własnością. Pozwany ad. 2 wskazał przy tym, że przedmiotowa m. koparka stanowi własność pozwanego ad. 2 w likwidacji, co czyni powództwo ekscydencyjne strony powodowej bezzasadnym.

Sąd nie uznał za przekonującą interpretację umowy z dnia 02 listopada 2010 r., dokonaną przez pozwanego ad. 2. W okolicznościach sprawy Sąd nie podzielił twierdzeń pozwanego ad. 2, według których cena za pozostałe dwie maszyny, w tym sporną m. koparkę (...), w dokonanej przez niego interpretacji § 3 ust. 1 pkt. 2 umowy nigdy nie została uiszczona przez powoda. Tym samym w ocenie Sądu twierdzenie pozwanego ad. 2, z którego wynika, że powód nie zapłacił za koparkę (...) jest nieuzasadnione. Zdaniem Sądu w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy w sprawie, który

Sąd uznał za wiarygodny, pozwany ad. 2 nie wykazał, że płatność dokonana przez powoda dotyczyła tylko i wyłącznie koparki (...) 190 W, a nie dodatkowo koparki (...). Twierdzenie takie pozostaje w sprzeczności z zapisami umowy, w tym zwłaszcza § 4 ust. 4 umowy, a ponadto z zachowaniem samego pozwanego, który po zapłacie przez powoda pierwszej z kwot wymienionych w § 3 umowy, wydał powodowi dwie maszyny, w tym sporną koparkę (...).

Nadto należy dodać, że w § 3 umowy (dotyczącym jedynie warunków zapłaty ceny, która to cena została przez strony określona w § 2 umowy), w ust. 1 pkt. 2 wskazano na cenę „przedmiotu umowy określonego w § 1 ust. 1 pkt 2 umowy” (czyli koparki (...), jednakże tego postanowienia nie należy odczytywać łącznie z § 2 ust. 2 umowy, zgodnie z którym „łączna cena sprzedaży przedmiotu umowy, o którym mowa w § 1 ust. 1 pkt. 2 i 3 wynosi równowartość w PLN kwoty 184.770,00 Euro netto + 22% VAT, przeliczone na PLN po kursie sprzedaży Euro w banku (...) S.A. z dnia wystawienia faktury VAT. Zatem w tym ustępie jest mowa o „łącznej cenie” za sprzedaż „przedmiotu umowy, o którym mowa w § 1 ust. 1 pkt. 2 i 3” cena ta została wyrażona w Euro. Zapis ten jest jednak sprzeczny z kolejnymi paragrafami umowy, a także z założeniami w tym zakresie stron postępowania. Już w § 3 dotyczącym warunków zapłaty, w ust. 1 strony przeliczyły cenę sprzedaży przedmiotu umowy na złote. W tym § 3 ust 1 umowy jest mowa tylko o maszynie „o która została określona w § 1 ust. 1 pkt. 2”, i pominięcie odniesienia do § 1 ust. 2 pkt. 3 czyli spornej m. koparki (...). W ocenie Sądu należy uznać ten zapis nie za oczywistą omyłkę stron, tylko ich celowe założenie.

Nie można także podzielić twierdzeń pozwanego ad.2, że faktura VAT dotycząca ceny wskazanej w § 2 ust. 1 i § 3 ust. 1 pkt 1 umowy dotyczy tylko i wyłącznie maszyny wymienionej w § 1 ust. 1 pkt 1, a zatem koparki (...). Co prawda nie ma w niej w ogóle mowy o koparce (...), jednak z uwagi na wspomniane wyżej postanowienia umowy oraz wydanie koparki (...) powodowi przez pozwanego ad. 2 po dokonaniu zapłaty, wywnioskować można, że nabycie przez powoda maszyny dotyczyło także nabycia własności koparki (...) w związku z zapłatą ww. kwoty.

Zatem cena określona w tej fakturze, zapłacona przez powoda, dotyczyła również ceny koparki (...).

Wobec powyższego w konsekwencji wezwanie przez pozwanego ad. 2 powoda do zapłaty ceny określonej w § 3 ust. 1 pkt. 2, a następnie odstąpienie od umowy sprzedaży w tym zakresie dotyczącym spornej m. koparki (...), należy uznać za bezskuteczne. Wobec tego nie można zgodzić się z twierdzeniem, że w związku z odstąpieniem od umowy przez pozwanego ad. 2, własność spornej koparki (...) przeszła z powrotem na pozwanego ad. 2. W związku z powyższym powództwo o zwolnienie spod egzekucji wytoczone przez powoda okazało się zasadne.

W ocenie Sądu w świetle zebranego materiału dowodowego i literalnego brzmienia umowy z dnia 02 listopada 2010r., także za nieprzekonującą należy wreszcie uznać kolejną interpretację dokonaną przez pozwanego ad. 2, dotyczącą zapisów umowy, zgodnie z którą pozwany wskazał, że można w konsekwencji jego zdaniem uznać, że koparka (...) miała być swego rodzaju premią czy „gratisem” (nieodpłatnym świadczeniem) dla powoda (o czym może świadczyć jego zdaniem tożsamość cen koparek (...) w umowach z października i listopada 2010r.), jednakże wyłącznie pod warunkiem, że powód zapłaci za dwie pozostałe maszyny, w tym w szczególności za koparkę (...). Brak dostatecznych dowodów tej okoliczności.

Strona umowy tj. pozwany ad. 2, nigdy nie kwestionował zapisów umowy sprzedaży, nigdy nie podnosił, by jego oświadczenie woli złożone w umowie było dotknięte wadą, nigdy też nie złożył powodowi oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli.

Dodatkowo wskazać należy, że w związku z nabyciem na podstawie umowy z dnia 02 listopada 2010r. przez powoda maszyn w postaci koparek (...) 190 W i (...)(...) toczyły się postępowania przed Urzędem Skarbowym oraz Izbą Skarbową w K., które potwierdziły, że ww. urządzenia zostały zakupione przez stronę powodową zgodnie z przepisami.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku złożył pozwany ad. 2, zaskarżył go w całości. Pozwany zarzucał rozstrzygnięciu:

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na: ustaleniu, że: kwota 669.407,90 zł brutto została uregulowana przez powoda na rzecz (...) Sp. z o.o. (... Sp. z o.o.) tytułem ceny za koparki: D. D. oraz (...)3a; że na własność powoda przeszła koparka (...) (...); że D. D., jako pracownik powoda nie prowadził rozmów w zakresie warunków umowy co do cen sprzedaży koparek; oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 4 stycznia 2012 r. jest bezskuteczne w stosunku do koparki (...) (...),
- naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie reguł swobodnej oceny zabranego materiału dowodowego, wyrażające się uznaniem za wiarygodne zeznań prezesa zarządu powoda J. D. w całości i odmową uznania za wiarygodne w części zeznań świadka A. S. (2),
- naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie przekonujących powodów, dla których za niewiarygodne w części uznał sąd zeznania świadka A. S. (2), niewskazanie powodów, dla których Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom świadka D. D. w zakresie w jakim ten zeznał, że „prezes (...) zaproponował nam dwie maszyny na gąsienicach, po czym po jakiś ustaleniach doszedł do wniosku, że dobrze byłoby nam dostarczyć jedną koparkę na kołach (D. D. - przyp. autora), drugą na gąsienicach, ale mobilną, lżejszą (koparkę (...) (...) - przyp. autora) i że to wszystko będzie w jednej cenie tej dużej gąsienicowej koparki (koparki (...) 255 (...) przyp. autora)”,
- naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 § 2 k.c. w zw. z § 2 ust. 2, § 3 ust. 1 i 2 i § 9 ust. 6 umowy z dnia 2 listopada 2012 r. poprzez błędną wykładnię postanowień umowy, w szczególności § 3 ust. 1 pkt 2 skutkującą uznaniem, że cena określona w § 3 ust. 1 pkt 1 umowy, tj. kwota 548.695,00 zł netto obejmowała również nabycie własności koparki (...) (...), podczas gdy wolą stron było ustalenie, aby cena wskazana w § 3 ust 1 pkt. 2 obejmowała również cenę tej koparki, a jej własność przeszła na powoda dopiero z chwilą zapłaty ceny wskazanej w § 3 ust. 1 pkt 2.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany ad 2 wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego ad 2 oraz o zasądzenie od pozwanego ad 2 na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji, związane z treścią zawartej przez powoda oraz (...) sp. z o.o. (poprzednikiem prawnym pozwanego (...) sp. z o.o.) umowy sprzedaży z dnia 2 listopada 2010r pozostają bowiem w rażącej sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym oraz regułami wykładni oświadczeń woli stron umowy, o jakich mowa w art. 65 kc.

Doprowadziło to sąd orzekający do błędnego przyjęcia, że powód stał się właścicielem zajętej w toku egzekucji (ściślej – postępowania zabezpieczającego) koparki gąsienicowej K. (...).

Wywody Sądu Okręgowego o charakterze teoretycznoprawnym, dotyczące charakteru umowy sprzedaży oraz przejścia własności rzeczy oznaczonej co do tożsamości na kupującego w świetle przepisów art. 535 kc i art. 155 § 1 kc, jakkolwiek nie pozbawione słuszności, nie przystają jednak do realiów rozpoznawanego sporu.

Umknęło bowiem uwadze sądu, iż strony umowy sprzedaży w jej postanowieniach (§9 ust. 8) wyraźnie zastrzegły, że własność przedmiotu sprzedaży przejdzie na kupującego dopiero po zapłacie przez niego całkowitej ceny sprzedaży.

Doszło zatem do umownego zastrzeżenia własności rzeczy sprzedanej, co oznacza, że przeniesienie własności nastąpiło pod warunkiem zawieszającym w postaci uiszczenia przez kupującego całkowitej ceny (art. 589 kc).

Bez istotnego znaczenia prawnego było zatem samo wydanie przez pozwanego powodowi spornej koparki.

Istotne, i zarazem decydujące dla rozstrzygnięcia sprawy, było natomiast ustalenie, czy kupujący za sprzęt ten zapłacił całą cenę.

Wbrew stanowisku sądu I instancji nie było podstaw do przyjęcia, że do takiej zapłaty, i w konsekwencji przeniesienia na kupującego własności, rzeczywiście doszło.

Twierdzenia prezesa powodowej spółki w tym przedmiocie należy uznać za odosobnione w świetle zebranego w sprawie obiektywnego materiału dowodowego, w szczególności treści pisemnej umowy sprzedaży z 2 listopada 2010r oraz zachowania pozwanego po podpisaniu tej umowy.

Co prawda, w świetle przepisu art. 65 § 2 kc, dla ustalenia rzeczywistej treści łączącej strony umowy jej pisemne postanowienia nie mogą mieć przesądzającego znaczenia, bowiem decydująca jest tu zgodna wola samych stron.

Należy jednak podkreślić, że w sprawie nie ma jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że wolą sprzedającego było przeniesienie przez niego na powoda własności spornej maszyny w momencie jej wydania.

Jeżeli zatem nawet założyć, że w ten sposób rozumiał zawartą umowę kupujący, to pozostaje to bez istotnego znaczenia w stosunku do treści zgodnie zwerbalizowanych oświadczeń woli wyrażonych w pisemnej umowie.

Słusznie zwraca uwagę apelujący, że strony umowy zgodnie postanowiły, że sprzedaż koparki K. nastąpi w drugim etapie realizowania umowy, tj. łącznie („w pakiecie”) z koparką gąsienicową (...) 255 (...) oraz ustaliły łączną cenę za wymienione urządzenia w wysokości 184.770 Euro netto.

Wskazuje na to jednoznacznie treść postanowień § 2 ust. 1 i 2 oraz § 3 ust. 1 pkt. 1 i 2 umowy.

Co prawda w § 3 ust. 1 pkt. 2 umowy nie ma odwołania również do treści jej § 1 ust. 1 pkt. 3, jednak zgodzić należy się z pozwanym, że było to wyłącznie wynikiem przeoczenia.

W tej sytuacji należy przyjąć, że zapłata przez powoda kwoty 669.407,90 zł brutto (548.695 zł netto, co odpowiadało kwocie 136.230 Euro) tytułem faktury VAT nr (...) dotyczyła wyłącznie ceny za koparkę kołową (...) 190 W, co wynika zresztą wprost z treści tej faktury.

Samo wydanie po tej zapłacie przedmiotowej koparki powodowi, na podstawie § 4 ust. 1 i 4 umowy, nie skutkowało więc przeniesieniem jej własności na kupującego.

Trafnie podnosi przy tym skarżący, że o takim zgodnym rozumieniu przez obie strony skutków prawnych podejmowanych czynności świadczy treść § 9 ust. 6 umowy, zgodnie z którym powód zobowiązany został do ubezpieczenia koparki K. **na rzecz sprzedającego**, i to na okres do daty pokrywającej się w przybliżeniu z datą, w jakiej miała zostać uiszczona cena, ujęta w § 3 ust. pkt. 2 umowy.

Zapis taki nie miałby sensu, gdyby za powodem i sądem I Instancji przyjąć, iż własność koparki miała przejść na powoda już po uiszczeniu kwoty wymienionej w § 3 ust. pkt. 1 umowy.

Dodać należy, że świadek A. S. (2), prowadząca negocjacje przedumowne ze strony sprzedającego, przekonująco uzasadniła taki a nie inny sposób sformułowania umowy. Przedmiotowa koparka miała bowiem stanowić swoisty bonus dla kupującego, którego udzielenie jednak, co oczywiste, miało mieć charakter motywujący powoda do wykonania umowy w całości. Dlatego też transakcja dotycząca tego urządzenia została ściśle powiązana ze sprzedażą koparki gąsienicowej (...) 255 (...), która miała zostać dostarczona w drugim etapie realizowania umowy.

Natomiast wcześniejsze (przed zapłatą ceny) wydanie powodowi koparki uzasadnione było jego aktualnymi potrzebami w działalności gospodarczej, co wynika także z zeznań św. D. D. (k. 361).

Jak się wydaje, również dla kupującego było oczywiste, że nie nabył własności koparki K. z chwilą objęcia jej w posiadanie, skoro nie wprowadził jej na stan środków trwałych (zeznania prezesa powoda) a także zgłosił propozycję rozwiązania umowy sprzedaży z jednoczesnym zwrotem pozwanemu tego urządzenia (projekt porozumienia z dnia 19 grudnia 2011r, k.309).

Ubocznie należy podkreślić, że w tym stanie rzeczy skuteczne było także odstąpienie przez sprzedającego od umowy sprzedaży spornej koparki.

Bez znaczenia było, czy uprzednio kupujący został wezwany do wykonania umowy i czy w tym celu sprzedający udzielił mu dodatkowego terminu.

W § 9 ust. 2 umowy sprzedaży zastrzeżono bowiem uprawnienie sprzedającego do odstąpienia od umowy w przypadku przekroczenia przez kupującego o ponad 14 dni terminu zapłaty ceny.

Zastosowanie zatem znajdował przepis art. 492 zd. 1 kc.

Skoro powód nie wykazał tytułu własności do zajętej koparki, roszczenie o zwolnienie zajętej ruchomości spod zabezpieczenia, oparte na przepisie art. 841 § 1 kpc, było bezzasadne.

Skutkuje to koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa.

Pociąga to też za sobą zmianę zawartego w nim rozstrzygnięcia o kosztach procesu, które ponosi w całości strona powodowa.

Obowiązana jest ona w tej sytuacji do zwrotu pozwanemu (...) sp. z o.o. kosztów wynagrodzenia reprezentującego go radcy prawnego w wysokości 3.617 zł.

Z tych przyczyn na podstawie przepisu art. 386 § 1 kpc oraz art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc, przy uwzględnieniu § 2 ust. 1 i 2 oraz § 6 pkt. 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U z 2013r, nr 490.) Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O należnych stronie apelującej kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym, obejmujących wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 2.700 zł orzeczono (punkt 2 wyroku) na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz przy zastosowaniu przepisów § 2 ust. 1 i 2 oraz § 12 ust. 1 pkt. 2) w zw. z § 6 pkt. 6) w/w Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r.

Z kolei o obciążeniu powoda obowiązkiem uiszczenia opłaty od apelacji, od której skarżący był zwolniony orzeczono (punkt 3 wyroku) na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

/-/ B. Wysocki /-/ M. Gulczyńska /-/ K. Ratajczak